

KAZIMIERZ KURZAWSKI, TOMASZ NAWROCKI

ZAINTERESOWANIA STUDENTÓW TURYSTYKĄ GÓRSKĄ

(Students' interests in mountain tourism)

Katedra Metodyki Dyscyplin Sportowych, AWF we Wrocławiu

Słowa kluczowe: zainteresowania, turystyka górską, studenci.

Key words: interest, mountain tourism, students.

Celem pracy jest poznanie zainteresowania studentów turystyką górską. Badaniom zostali poddani studenci Akademii Wychowania Fizycznego oraz Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Jako metodę analizowania tego problemu zastosowano sondaż diagnostyczny. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankietowy.

The aim of the study is to learn about students' interests in mountain tourism. The research was carried out on students of University School of physical Education in Wrocław and Wrocław University of Economics. A diagnostic poll was used as a method of analysing this problem. The research tool was a poll questionnaire.

WSTĘP

Zainteresowania studentów są przeważnie nietrwale, zmienne, a na rozwijanie ich, pogłębianie i utrwalanie ma wpływ wiele czynników, z których najważniejsze znaczenie mają: środowisko rodzinne, szkoła i nauczyciele wychowania fizycznego, w późniejszym okresie wykładowcy z wyższych uczelni, dalej grupa rówieśnicza oraz środki masowego przekazu i imprezy sportowe [8]. Wśród wymienionych czynników na szczególną uwagę zasługuje rodzina i szkoła lub uczelnia, która dysponuje konsekwentnym programem, specjalnie przygotowaną kadrą, czy wyposażeniem. Jednym z zadań szkoły i uczelni jest świadome oddziaływanie na uczniów oraz studentów, mające na celu między innymi kształtowanie nowych zainteresowań. Wymagają one partnerstwa i zaufania pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu dydaktycznego.

Turystyka jest aktywnością dobrowolną. O uprawianiu turystyki decyduje nie przymus, lecz chęć. Jest to stwierdzenie doniosłe wychowawczo, gdyż prawidłowości psychologiczne wskazują, że najsilniej utrwalają się te wzory zachowań, którym towarzyszy dobrowolność, możliwość samodzielnego wyboru. Dlatego bardzo niepożądane jest przymuszanie do turystyki. Istnieje wówczas niebezpieczeństwo, że turystyka spontaniczna, czyli turystyka we właściwym tego słowa znaczeniu, stanie się wśród młodzieży źle pojętą próbą dorosłości [3]. Zatem uprawianie turystyki ma być sposobem bycia, który pozwala, w odróżnieniu od innych sposobów spędzania tzw. czasu wolnego, zaspokajać różnorodne potrzeby w sposób kompleksowy. Jest zarazem sposobem polegającym na nawiązaniu kontaktu osobistego z odwiedzonym środowiskiem, a nie na styczności pośredniej.

Turystyka to zjawisko psychologiczne, społeczne, ekonomiczne, przestrzenne i kulturowe [4]. Poprzez turystykę człowiek poznaje społeczeństwo, jego twarde i znojne życie, chłonie przejawy społecznego działania i podziwia zmieniający się korzystnie krajobraz swojej ojczyzny czy też innych krajów [2].

Turystyka staje się współcześnie sposobem życia człowieka. Sposobem realizowania przez niego różnych wartości. Turystyka jest nie tylko i nie tyle jedną z form spędzania czasu wolnego, ale stanowi sposób realizowania różnych celów.

Turystyka jest sposobem poznania świata, przeżywania świata, jest sposobem bycia z innymi. Jest realizacją wolności. Może być także sposobem twórczości [4].

Inicjacja turystyczna dokonuje się na ogół albo w rodzinie, albo – tam gdzie brak odpowiednich tradycji rodzinnych – w szkole lub grupie rówieśniczej. Turystyka powinna wejść szerokim frontem do programów szkolnych. Należy korzystać z wielu przykładów krajów zachodnich ukazujących możliwość nauczania niektórych przedmiotów w sposób bardziej efektywny w trakcie wyjazdu turystycznego. Przede wszystkim należy jednak opracować system kształcenia nauczycieli, tzw. organizatorów turystyki. Tymczasem szkoły w minimalnym stopniu realizują przygotowanie dzieci do uprawiania turystyki.

Kształcenie dla turystyki, zwłaszcza na poziomie wyższym – nie może być wąskospecjalistyczne. Musi ono ułatwiać rozumienie turystyki w jej szerszym, kulturowym kontekście. Turystyka to nie tylko przemysł. To także, a może przede wszystkim, zjawisko społeczne. Konieczne jest zrozumienie wzajemnych relacji pomiędzy człowiekiem, społeczeństwem, kulturą, a turystyką. Dlatego niezbędne jest uwzględnienie w programach kształcenia dla turystyki nie tylko ekonomii, marketingu, zarządzania itd., ale też socjologii, psychologii, nauk o kulturze, etyki, a nawet filozofii turystyki. Należy dodać, że kształcenie dla turystyki to nie tylko przekazywanie wiedzy i umiejętności. To także kształtowanie postaw: postawy gościnności i służby. Ten aspekt zależy jednak nie tylko od programu nauczania, ale od osobowości nauczyciela i atmosfery, jaka panuje w szkole czy uczelniach wyższych [5].

Turystyka górską jest czynnym wypoczynkiem, który realizowany w czasie wypraw czy wypraw, daje człowiekowi możliwość odnalezienia samego siebie, odnowienia kontaktu z przyrodą, odkrywania wspólnoty między ludźmi [6].

Celem pracy jest poznanie zainteresowania studentów turystyką górską.

MATERIAŁ I METODA BADAWCZA

Badaniom zostali poddani studenci Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu – 62 osoby oraz Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – 59 osób.

Do badań zakwalifikowano 121 kwestionariuszy ankietowych, w tym 96 wypełnionych przez kobiety i 25 przez mężczyzn.

Badając zainteresowania turystyką górską wśród studentów w wieku 20-33 lat, jako metodę analizowania tego problemu zastosowano sondaż diagnostyczny. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankietowy, który został wypełniony anonimowo, aby uzyskać bardziej wiarygodne odpowiedzi.

WYNIKI BADAŃ

Dla większości mężczyzn z Akademii Wychowania Fizycznego (70,6%) i z Akademii Ekonomicznej (75,0%), turystyka górską kojarzy się ze świetną formą aktywnego wypoczynku (tab. 1).

Tabela 1. Odpowiedzi na pytanie: Z czym najbardziej kojarzy się Panu/Pani turystyka górską?

Table 1. Answers to the question: What does mountain tourism bring to your mind?

Rodzaj odpowiedzi	Kobiety		Mężczyźni		Kobiety				Mężczyźni				Ogółem	
	n	%	n	%	AWF		AE		AWF		AE		n	%
					n	%	n	%	n	%	n	%		
Ze świetną formą aktywnego wypoczynku	53	55,2	18	72,0	27	60,0	26	51,0	12	70,6	6	75,0	71	58,7
Z wycieczkami	46	47,9	6	24,0	17	37,8	29	56,9	5	29,4	1	12,5	52	43,0
Z alpinistami i wspinaczką	22	22,9	2	8,0	10	22,2	12	23,5	0	0,0	2	25,0	24	19,8
Z męczącą wędrówką po górach	14	14,6	4	16,0	7	15,6	7	13,7	3	17,4	1	12,5	18	14,9
Z czymś innym	8	8,3	0	0,0	2	4,4	6	11,8	0	0,0	0	0,0	8	6,6

(W tym pytaniu badani udzielili więcej niż jednej odpowiedzi).

57,3% badanych kobiet i 48,0% mężczyzn uważa, że na temat turystyki górskiej na uczelniach AWF i AE rozmawia się czasami. 28,1% badanych w ogóle nie słyszało o turystyce górskiej w swoich uczelniach, a tylko 1,7% twierdzi, że temat gór jest często poruszany (tab. 2).

Tabela 2. Odpowiedzi na pytanie: Czy na uczelni rozmawia się na temat gór, turystyki górskiej, wędrowek po górach?
Table 2. Answers to the question: Do you speak about mountains, mountain tourism, mountain treks at the university?

Rodzaj odpowiedzi	Kobiety		Mężczyźni		Kobiety				Mężczyźni				Ogółem	
					AWF		AE		AWF		AE			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Czasami	55	57,3	12	48,0	25	55,5	30	58,8	8	47,0	4	50,0	67	55,4
Nie	27	28,1	7	28,0	7	15,5	20	39,2	5	29,4	2	25,0	34	28,1
Tak, ale rzadko	13	13,6	5	20,0	11	24,4	2	3,9	3	17,6	2	25,0	18	14,8
Tak, bardzo często	1	1,0	1	4,0	2	4,4	0	0,0	1	5,9	0	0,0	2	1,7
Razem	96	100	25	100	45	100	51	100	17	100	8	100	121	100

Tylko 5,0% badanych osób twierdzi, że ma obszerną wiedzę na temat turystyki górskiej. 44,6% badanych uważa, że posiada przeciętną wiedzę na temat gór, natomiast aż 50,4% badanych deklaruje, że ich wiedza na temat turystyki górskiej jest znikoma. Należy tutaj zwrócić uwagę, że aż 53,1% badanych kobiet posiada znikomą wiedzę na temat gór, turystyki górskiej (tab. 3).

Tabela 3. Odpowiedzi na pytanie: Jaka jest Pana/Pani wiedza na temat górskiej turystyki kwalifikowanej?
Table 3. Answers to the question: What is your knowledge about mountain tourism requiring prior preparation?

Rodzaj odpowiedzi	Kobiety		Mężczyźni		Kobiety				Mężczyźni				Ogółem	
					AWF		AE		AWF		AE			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Znikoma	51	53,1	10	40,0	17	37,8	34	66,6	6	35,3	4	50,0	61	50,4
Przeciętna	42	43,7	12	48,0	26	57,8	16	31,4	9	52,9	3	37,5	54	44,6
Bardzo obszerna	3	3,1	3	12,0	2	4,4	1	2,0	2	11,8	1	12,5	6	5,0
Razem	96	100	25	100	45	100	51	100	17	100	8	100	121	100

Większość badanych (53,7%) twierdzi, że uprawia turystykę górską, ale rzadko. Tylko 8,3% badanych bardzo często wyjeżdża w góry. Natomiast 38,0% w ogóle nie uprawia turystyki górskiej. Większość badanych kobiet (55,2%), w stosunku do mężczyzn (48,0%), zadeklarowało, że uprawiają turystykę górską, choć rzadko (tab. 4).

Tabela 4. Odpowiedzi na pytanie: Czy Pan/Pani uprawia turystykę górską?**Table 4. Answers to the question: Do you engage in mountain tourism?**

Rodzaj odpowiedzi	Kobiety		Mężczyźni		Kobiety				Mężczyźni				Ogółem	
	n	%	n	%	AWF		AE		AWF		AE		n	%
					n	%	n	%	n	%	n	%		
Tak – rzadko	53	55,2	12	48,0	28	62,2	25	49,0	9	52,9	3	37,5	65	53,7
Nie	36	37,5	10	40,0	13	28,9	23	45,0	7	41,2	3	37,5	46	38,0
Tak – często	7	7,3	3	12,0	4	8,9	3	6,0	1	5,9	2	25,0	10	8,3
Razem	96	100	25	100	45	100	51	100	17	100	8	100	121	100

44,8% kobiet i 44,0% badanych mężczyzn uważa, że przyjaciele mają wpływ na wybór turystyki górskiej jako formy spędzania wolnego czasu. W drugiej kolejności badani stwierdzali, że matka (8,3%) jest osobą, która zaszczepiła w nich chęć obcowania z górami a na trzecim miejscu wymieniany był ojciec (7,4%). 4,1% badanych uznało, że nauczyciel wychowania fizycznego ukształtował w nich potrzebę przebywania w górach. Tylko 0,8% badanych twierdzi, że największy wpływ na wybór turystyki górskiej miał wykładowca z uczelni (tab. 5).

Tabela 5. Odpowiedzi na pytanie: Kto lub co ma największy wpływ na to, że uprawia Pan/Pani turystykę górską?**Table 5. Answers to the question: Who or what has the greatest impact on the fact that you engage in mountain tourism?**

Rodzaj odpowiedzi	Kobiety		Mężczyźni		Kobiety				Mężczyźni				Ogółem	
	n	%	n	%	AWF		AE		AWF		AE		n	%
					n	%	n	%	n	%	n	%		
Przyjaciele	43	44,8	11	44,0	22	48,9	21	41,2	7	41,2	4	50,0	54	44,6
Ktoś inny	11	11,4	4	16,0	6	13,3	5	9,8	4	7,8	0	0,0	15	12,4
Matka	9	9,4	1	4,0	8	17,8	1	2,0	0	0,0	1	12,5	10	8,3
Ojciec	7	7,3	2	8,0	6	13,3	1	2,0	0	0,0	2	25,0	9	7,4
Rodzeństwo	5	5,2	3	12,0	4	8,9	1	2,0	2	11,8	1	12,5	8	6,6
Nauczyciele wychowania fizycznego ze szkoły	4	4,2	1	4,0	3	6,7	1	2,0	1	5,9	0	0,0	5	4,1
Wykładowcy z uczelni	0	0,0	1	4,0	0	0,0	0	0,0	1	5,9	0	0,0	1	0,8
Brak odpowiedzi	17	17,7	2	8,0	0	0,0	21	41,2	4	23,5	0	0,0	19	15,7

(Badani udzielali często więcej niż jednej odpowiedzi).

Największe zainteresowanie w turystyce górskiej wzbudza wśród badanych piękno przyrody (62,8%). W 32,2% badani twierdzą, że w górach interesuje ich możliwość pokonywania własnych słabości. 31,4% uważa, że w turystyce górskiej interesujące jest sprawdzenie się w różnych warunkach (tab. 6).

Tabela 6. Odpowiedzi na pytanie: Co w Panu/Pani wzbudza największe zainteresowanie w turystyce górskiej?

Table 6. Answers to the question: What interests your most about mountain tourism?

Rodzaj odpowiedzi	Kobiety		Mężczyźni		Kobiety				Mężczyźni				Ogółem	
	n	%	n	%	AWF		AE		AWF		AE		n	%
					n	%	n	%	n	%	n	%		
Piękno przyrody	63	65,6	13	52,0	29	64,4	34	66,7	8	47,1	5	62,5	76	62,8
Możliwość pokonania własnych słabości	31	32,3	8	32,0	18	40,0	3	25,5	6	35,3	2	25,0	39	32,2
Możliwość sprawdzenia się w różnych warunkach	29	30,2	9	36,0	17	37,8	12	23,5	7	41,2	2	25,0	38	31,4
Nic we mnie nie wzbudza zainteresowania	4	4,2	1	4,0	0	0,0	4	7,8	1	5,9	0	0,0	5	4,1
Coś innego	2	2,1	0	0,0	2	4,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	1,7

(W tym pytaniu badani mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi).

WNIOSKI

Z przeprowadzonych badań wynikają następujące wnioski:

1. Turystyka górską jako formę aktywnego wypoczynku jest słabo rozpowszechniona wśród studentów i mimo możliwości dostępu do studenckich klubów wysokogórskich, zainteresowanie tą formą rekreacji jest niewielkie.
2. Stosunek studentów do tej formy spędzania wolnego czasu jest pozytywny i wzbudza w nich zainteresowanie.
3. Większość badanych jest zgodna co do tego, że wysiłek fizyczny poniesiony w trakcie uprawiania turystyki górskiej wpływa pozytywnie na ich stan zdrowia fizycznego, jak i psychicznego.
4. Przyjaciele i znajomi badanych mają decydujące znaczenie w wyborze turystyki jako formy spędzania czasu wolnego, ponadto wyposażają badanych w wiedzę i umiejętności potrzebne do uprawiania turystyki górskiej.
5. Duży wpływ wywierają rodzice badanych, którzy wykształcili w nich potrzebę obcowania z górami i w miarę swoich możliwości wyposażyli badanych w wiedzę z tego zakresu.

PIŚMIENNICTWO

1. Charzewski J., 1997: Aktywność sportowa Polaków. Warszawa.
2. Demel M., 1986: Teorie wychowania fizycznego. Warszawa.
3. Przecławski K. (red.), 1984: Turystyka a człowiek i społeczeństwo. IWZZ, Warszawa.
4. Przecławski K., 1996: Człowiek i turystyka. Zarys socjologii turystyki. Wydawnictwo ALBIS, Kraków.
5. Przecławski K., 1997: Etyczne postawy turystyki. Kraków.
6. Tertelis M., 1999: Podręcznik turystyki górskiej. Warszawa.
7. Toczek-Werner S. (red.), 1999: Podstawy rekreacji i turystyki. AWF Wrocław.
8. Zaremba E., 1996: Rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów w procesie dydaktyczno-wychowawczym. Chowanna.